

راهنمای

بجانب

www.ketab.ir

راهنمای تخت جمشید

متن : اکرم صادقی

ترجمه : فرح نیازکار

عکسها : علی مطین، علی امینی، همایون امیر یگانه

طراحی جلد : مارلین خلیلی

لیتوگرافی و چاپ : بیمان نو اندیش

چاپ اول : بهار ۱۳۸۹

تیراژ : ۵۰۰۰ نسخه

مدیر تولید : افشین بیخوری

طراحی و مدیر هنری : علی امینی

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۳۵۲-۶-۴

مرکز پخش : تهران - خیابان انقلاب - خیابان ابوریحان - پلاک ۱۰۵ تلفن : ۶۶۹۷۲۶۹۲-۰۱۷۰۹

شیراز - خیابان زند - کوچه ۳۴ - ساختمان در شهر تلفن : ۲۳۰۲۰۷۸ - ۲۳۰۱۸۰۹

صادقی، اکرم، مؤلف

راهنمای تخت جمشید/متن اکرم صادقی

شیراز: نشر کهن پارسه ۱۳۸۹

۹۶ صفحه : مصور رنگی

فهرست نویسی بر اساس فیبا

ISBN : 978-600-91352-6-4

کتابنامه : ۱- تخت جمشید ۲- ایران هخامنشی

مقدمه

تخت جمشید در جلگه مرو دشت و در ۵۷ کیلومتری شمال شرقی شیراز در طول جغرافیایی ۵۲ درجه و ۵۴ دقیقه شرقی و عرض جغرافیایی ۲۹ درجه و ۵۶ دقیقه شمالی قرار دارد. تخت جمشید که خربان آن را پرس پلیس به معنی شهر پارسیان می خوانند در دوره هخامنشی پارسه نامیده می شد. پس از دوره هخامنشیان این محل به نامهای صد ستون ، چهل ستون ، چهل منار و از قرون میانه اسلامی چون ساخت ارگ پارسه را به جمشید پادشاه افسانه ای ایران نسبت میدادند ، تخت جمشید خوانده شد. تخت جمشید در ارتفاع ۱۷۷۰ متری از سطح دریا و بر صخره ای در دامنه کوه رحمت بنا شده است. مساحت آن کمی بیش از ۲۵ هزار متر مربع و بنای آن در حدود سال ۵۱۸ ق.م به فرمان داریوش بزرگ آغاز و تا حدود سال ۴۵۰ ق.م در زمان اردشیر اول ادامه یافت. در حدود ۱۲۵ هزار متر مربع از یک دامن نامنظم سنگی می بایست مطابق نقشه معماران، به صورت یک تخته یا صدف درمی آمد و در قسمت های مرتفع تا اندازه مورد نظر ، تراشیده و کوتاه شود. و قسمت های گود از خاک و سنگ انباشته گردد. پس از انجام این مقدمات صدف تخت جمشید آماده احداث کاخها و ساختمانها گردید. بلندی صدف از سطح زمینهای اطراف متفاوت است، ولی ارتفاع دیوار در محل ورودی و پلکان صدف برابر با ۱۱/۷۱ متر است و در محل ساختمانها ارتفاع به ۱۴ تا ۱۵ متر می رسد. مصالحی که در ساختمان تخت جمشید بکار رفته عبارتند از: گچ (۱۲،۳۳،۳۳ سانتی متر) آجر و آجر لعابدار، ملاط قیر، اندود گچی که رنگی بوده و برای روشن شدن کف یا تزئین ستون های چوبی بکار رفته است، چوب برای شاه تیرها و درها و ستون های کوچک ، سنگ یا آهک سفید که از معدنهای نزدیک می آوردند. بر فراز صدف تخت جمشید علاوه بر اینکه

تحتکامی و استحفاظی به ترتیب احداث ساختمانهای کاخ آپادانا، تالار شورا، کاخ داریوش و خزانه اصلی در نظر گرفته شده بود. کاخ آپادانا در زمان حیات داریوش به اتمام نرسید و کتیبه ای از خشایارشا بر روی کاشی هایی که قسمتی از نمای دیوار خارجی را زینت می شد، حاکی از این است که خشایارشا کار پدرش را به پایان برده است. درباره ساخت تالار شورا (کاخ مرکزی یا سه دروازه) هیچ گونه سند مکتوبی در دست نیست. درباره کاخ اصلی داریوش (تچر) باید گفت که کتیبه هایی که به نام او بالای درگاه ها و پنجره ها و طاقچه ها بر روی نقش برجسته ای از تصویر پادشاه نقر شده است، روشن می کند که او ساختمان آغاز کرده، ولی خشایارشا آن را به اتمام رسانیده است. به نظر اشمیت صرف نظر از قسمتی از ساختمانهای برج و باروی دفاعی و مقر پادگان که در ردیف استحکامات قرار دارد، باید خزانه اصلی اولین ساختمانی بوده، که در صحنه تحت جمشید در زمان داریوش به پایان رسیده است، که در کتاب مفصل به همه آنها خواهیم پرداخت.